

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת סוטה

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיה.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובב"א
טל : 571-2016 (02)

מסכת סוטה

פ"א המקנא

גמ' ב. - ו.

קינוי (אל תסתרי) בפני ב' (אביי להל') [ועד אין בה - בטומאה ולא בקינוי]
לר' יוסי בר' ר"א בפני א' (ר"ל להל') [איתקיש לטומאה]

סתירה - ר"א - ע"א או על פי עצמו [איתקיש לטומ' - ונסתרה והיא נטמאה (תחלת טומ')]
עבד או שפחה

לריב' בפני ב' [בה - ולא בסתירה]
ר' יהושע - על פי ב' [בה - ולא בסתירה]

שנטמאת (רש"י - אם יש עדים בקינוי וסתירה) - ע"א [ועד (=ב') אין בה - אלא א' (רגלים לדבר)]
{ זוג ראשון לפי המזל, זוג שני לפי מעשיו וקשה כקרי"ס; עבירה ברוח שטות }

משנתנו, ר"ל, אביי - לכתחלה אסור לקנאות, ויש חולקים
ר' ישמעאל - רשות לקנאות [וקנא לאפוקי מלא תשנא אחיך בלבבך]
ר"ע - חובה [רוח קנאה וקנא - כפל הקרא]

ר' ישמעאל - כהן מטמא לקרוב רשות, לעולם בהם תעבודו רשות [פסוק לאפוקי משא' מתים/מז'
אומות]

ר"ע - חובה [כפל הקרא]

שיעור סתירה כדי העראה [ר' יוסי בר' - ונסתרה והיא נטמאה] (לר' ישמעאל כדי הקפת דקל, לר"א -
מזיגת הכוס, לר' יהושע - מזיגה ושתייה, לבן עזאי - לצלות ביצה, ר"ע - לצלות ולגומעה, לר"י
בן בתירה - גמיעה לבד ...)

{ גנות עריות וגסות רוח }

נט"י - מגביה ידיו [שלא יחזרו המים שיצאו חוץ לפרק (רש"י - שעליהם לא נטל מים שניים)]

מים אחרונים - ישפיל ידיו [רש"י - שתרד הזוהמא]

אוכל פת בלי ניגוב = אוכל טמא (רש"י - מאוס)

אזהרה לגסות רוח - זעירי - אל תגבהו, ר"נ ב"י - השמר לך פן תשכח (ורם לבבך ושכחת)

רב, רב הונא בדרי', רבא - ת"ח צריך גסות מעט, ור"נ בר יצחק חולק

"אל תדברי" אינו קינוי

סוטה חולצת [כבעל שצריך גט] ולא מתיבמת [ערוה דבר וכו' לאיש אחר - ולא ליבם, שלא יסתור ביתו,
המכניס רשעה נקרא "אחר", ק"ו דנאסרה לבעלה המותר לה]

נאנסה תחת כהן - אחיו חלל מִיבמה [בישראל מותרת - ולחלל מותרת (רש"י - יחלל זרעו)]

רש"י ד.

המזלזל בנט"י תמיד נעקר מהעולם - לרש"י - עובר על דברי חכמים חייב מיתה

לגי' רש"י (ב"ח) - מים שניים מטהרין חוץ לפרק

גמ' ו. - יד.

אסורות בתרומה: "טמאה אני לך", בעידי טומאה אחר שתייה, סוטה שאינה שותה, בשאין המים
בודקין

רב ששת - אם יש עדים במדה"י שנטמאה אין המים בודקין [ועד אין בה - דליכא דידע, וטהורה היא]
(ורב יוסף חולק)

ומנחתה הקדש טעות [רש"י - רק באה להזכיר עונה שתבדק]

לרב פפא מנחתה נשרפת מדרבנן [גזרה שמא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחולין] משא"כ
בנמצאו זוממין [קול]

אין המים בודקין בקלקולה מפורסם [וטהורה היא]

ת"ק - בעלה וב' ת"ח מוליכה לירושלים [יחוד, התראה ועדות אם יבא עליה - חשוד דלא חמירה עליו
לאו דסוטה, אין לה היתר - מים גנובים]

ר"י - בעלה נאמן שלא יבא [ק"ו מנדה שבכרת, והביא האיש את אשתו]

בב"ד הגדול [תורה תורה מזקן ממרא] מאיימין עליה להודות -
ואחר שנמחקה השם מאיימין שתשתה

מפרסם חטאו שלא יחשדו אחרים

מורדין ומעלין אותה בהר הבית לייגעה

בשער נקנור השקאת סוטה ומצורעין [לפני ה'] ויולדת וזבין [לעמוד על קרבנן]

אין משקין ב' סוטות כאחת [ר"י - אותה, ר"ש - טעמא דקרא שלא יהא לבה גס] (אבל רותתת מאימה
כך), בכהן אחד - מצות חבילות]

כהן מגלה לבה וסותר שערה [ופרע את ראש האשה, וְנוֹסְרוּ כָל הַנָּשִׁים]
לר"י - אבל לא בְּנָאָה [שלא תצא זכאית ויתגרו בה]

ומנוולה וקושרין חבל המצרי למעלה מדדיה [שלא ישמטו בגדיה]

אביי - רק נשים באות לראות, רבא - אנשים רשות ונשים חובה [ונוסרו כל הנשים]

{ מדה כנגד מדה: סוטה, שמשון, (יהודה ותמר), אבשלום, מרים, (פרעה), קבורת יעקב, יוסף, משה }

רש"י ח.

לרש"י רציעת ב' עבדים של ב' אדונים בב"ד א' לא הוי חבילות

פ"ב היה מביא

גמ' יד. - טז:

מנחת סוטה בכפיפה מצרית (אע"פ שאינו ראוי לכלי שרת) על ידיה ליגעה [שתחזור]
הגשת מנחות בכלי - וא"צ שהסלת יגע [היקש והקריבה אל הכהן - והגישה]
בקרן דרומית מערבית [לפני ה', אל פני המזבח]
לברייתא בחודה, לר' אלעזר - לדרומה (רש"י - סמוך למערב) [מזבח בצפון והוי לפני ה']
אכילת שירים לר' חנינא משתשלוט האור, לר' יוחנן משתיצת ברובו
ומותר לאכול עם יין וכו' [למשחה] ולא יחמץ [לא תאפה חמץ חלקם]
ר"ש - אין שמן ולבונה למנחת סוטה, אין נסכים לחטאת [שלא יהא מהודר]
אבל יש נסכים לחטאת ואשם מצורע [להיתר קדשים ולא לכפרה]
מי כיור [מים קדושים] לת"ק לוג, לר"י, בפילי של חרס -
לר' ישמעאל - חדשה [בכלי חרס - כמצורע (שהוקש למים חיים - בלי מלאכה)]
לרבנן - שלא נתאכמו (הושחרו) [כמים - דלא נשתנו] וספק בחזר ונתלבנו
עפר - ברייתא ואיסי בן מנחם - עפר תיחוח [אשר יהיה] מקרקע היכל [בקרקע המשכן]
ואם אין - מביא ונותן בקרקע ההיכל ונוטלו
ת"ק דאידיך ברייתא ואיסי בן יהודה - מכניס להיכל מבחוץ וא"צ מקרקע [אשר יהיה]
אם אין עפר - אפר לב"ש פסול, לב"ה ספק [לג' רש"י פסול] [שאני מכיסוי הדם - דכתיב "בקרקע
המשכן"], רקבובית ירק כשר
לר' ישמעאל כיסוי הדם, איסור גילוח נזיר, נייר הגט, מרצע - בכל דבר הללמ"ס (רש"י - ולא קראי)
תגלחת שניה של מצורע בכל הגוף - לר"נ בר יצחק ור"פ - הללמ"ס,
לרב אשי - כר"ע דדריש ריבוי ומיעוט (ממעט בתוך החוטם), אבל לר' ישמעאל רק במקום כינוס
שער ונראה (ולא בית השחי) [כלל פו"כ]
שיעור כדי שיראה: עפר סוטה, אפר פרה במים, רוק יבמה, לר' ישמעאל דם ציפור מצורע ברביעית מים
(לרבנן חצי לוג)
בדיעבד מים ע"ג עפר - לר"ש כשר [ג"ש עפר עפר מפרה [עליו]] לרבנן פסול [בפרה דוקא מים אל כלי]

רש"י יד. - טו:

סדר הפרשה: עפר במים, פריעה, מנחה על ידיה ומים ביד כהן, משביעה, כותב ומוחק, משקה, ומקטיר
סדר התנא: פריעה, מנחה על ידיה, עפר במים, כותב, משביעה, ומח' אי השקאה או הקטרה קודם.
קידוש בכלי שרת - לקדושת הגוף, נפסלת בטבול יום וכלינה, ואין פדיון
הצקת שמן ולבונה על מנחות בזר
לר"י מזבח באמצע, לר"א בן יעקב בדרום, לריה"ג בצפון, ואין דיעה רביעית
לרש"י - בנוב וגבעון אין משקין סוטות דלא קרבה חובת יחיד

גמ' יז. - יט.

כתיבת המגילה - ר"מ - אם לא שכב (קללות הבאות מחמת ברכות) [האלות לרבות] (ולא והשביע
(צוואה) [האלה]), יתן ה' (אלות) (ולא ואמרה האשה (קבלה) [האלה])
ר' יוסי - כותב הכל ["את" לרבות]
ר"י - רק יתן ה' (ולא קבלה) [האלות האלה למעוטי]
{ איש ואשה - שכינה/אש; בזכות עפר ואפר, מחוט ועד שרוך נעל }
דוקא על קלף [בספר] בדיו (שרף) [ומחה - שיכול להמחות לגמרי]
ביום [תורה תורה מזקן ממרא - ועל המשפט]
כסדר [האלות האלה] אחר השבועה בשרטוט [בספר]

בדף א' (לרש"י - עמוד א') [ספר - אחד]

מחיקה - אחר כל הכתיבה, ספק אי בעי לשמה (ולא ב' ביחד)

שתייה - ספק: בעירב בשנית - ואם יש ברירה בחזר וחלקן, בסיב, בשפופרת, נשפך קצת

והשביע והשביע - ר' זירא - קודם ואחר מחיקה,

רבא - בלי ועם אֵלָה - שלא נטמאת ואם נטמאת...

אמן אמן - גלגול שבועה על כל זנות האוסרתה עליו: מאיש אחר, של אירוסין,

שומרת יבם (רב המנונא - לכו"ע אסורה ליבם, מערבא - רק לר"ע דלאוין ככרת = ערוה),

נישואין ראשונים, נישואי אחיו המת, לר"מ - אף על זנות דלהבא (בודק לכשתטמא) ונישואין
אחרונים

שותה ושונה:

בעל ובוכל א' לא [זאת]

ב' אנשים וב' בועלים שונה [תורת]

בעל א' וב' בועלים - לת"ק שונה, לר"י ורבנן בתראי לא

ב' בעלים ובוכל א' - לת"ק ור"י שונה, לרבנן בתראי לא

פ"ג היה נוטל

גמ יט. - כ:

תנופה בכהן ואשה (בעלים) [יד יד משלמים]

ת"ק - משקה ואח"כ מקריב (ואז נבדקת [מזכרת עון]) [פתח קרא - והשקה והניף
ר"ש - מקריב ואח"כ משקה [ואחר ישקה] רק לכתחלה [והשקה והניף]
רש"י - לר"ע לעיכובא

רישומו ניכר פסול [ואחר ישקה]

"איני שותה" אחר מחיקה - כופין אותה [והשקה (לר"ע - קמא, לרבנן ור"ש - בתרא)]
חוץ: מאינה רותתת לר"ע ["בדוקה" שטמאה] (וספק בחזרה ואמרה שותה אני),
לתנא א' בר"ע (ברותתת) ולר"ש בנמחקה קודם הקטרה

יתן דבר מר במים (רש"י - קודם מחיקה) [מי המרים - מכבר]

"איני שותה" לפני מחיקה - מגילתה נגזזת (בצידי ההיכל), ופסולה לאחרת [כתיבה לשמה] - ורב אחי
בר יאשי' חולק [ועשה לה = מחיקה]
ומנחתה נשרפת אבית הדשן בעזרה

הודה אחר מחיקה - מים נשפכים, ומנחה לדשן

מח' תנאים אם מותר למחוק מס"ת פ' סוטה

"הוציאוה" (מהר הבית) שמא תפרוס נדה [ביעתותא מרפיא]

רש"י יט.

נטילת מנחתה מידה וקידוש בכלי שרת - לרש"י - ע"י הבעל

גמ' כ: - כג:

זכות (מצוה, תורת בנה ובעלה) תולה לטמאה (מח' ג', ט' חדשים [ונקתה - כדי ונזרעה זרע],
1 - 3 שנים) ו: - אבל לא נזרעה זרע [נטהורה]

נר מצוה ותורה אור: עושה מצוה - מגין מיסורין אפי' אח"כ (לרבינא רק בשעתה)
רב יוסף - ומציל מיצה"ר בשעתה, ותורה אפי' אח"כ
רבא - לא מציל, ותורה רק בשעתה
ל"ב - עבירה מכבה (שכר) מצוה ולא תורה

{ פרשת דרכים; לחלוק זכות לימוד בוז יבוזו לו }

לבן עזאי חייב ללמד בתו תורה [שידעו שזכות תולה], ור"א ור' יהושע חולקין

{ מבלי עולם: חסיד שוטה ורשע ערום ואשה פרושה ומכות פרושין }

"ע"ה" (רש"י - לטהרות ומעשרות ומגעו טמא) - ר"מ - בלי ק"ש וברכותיה, חכמים - בלי תפילין,
בן עזאי - ציצית, ר' יונתן בן יוסף - אינו מגדל בניו לתורה, אחרים - לא שימש ת"ח

ראוי להוראה רק אחר מ' שנה

חוץ - לרש"י - משה לגדול העיר בחכמה

ר"ש - אין זכות תולה [חשד על טהורות], רבי - עם זכות מתנונה והולכת ומת באותה מיתה, לרבנן (ו).
לרב ששת - מתנונה (רש"י - אבל לא אותה מיתה), לרב יוסף - לא מתנונה

מנחתה נשרפת: (1) נטמאת מנחתה, (2) אמרה טמאה, (3) עדים שטמאה
(ו) - זינתה בעזרה; מעיקרא והקדש טעות ומדרבנן נשרפת [יאמרו כלי שרת לחולין],
(4) "איני שותה/משקה", (5) בעלה בא עליה בדרך

אשת כהן - מנחתה נקמצת והשיריים - לר"א - לשם עצים, לרבנן - נשרפת אבית הדשן [לשניהם חלק
בה (לרש"י - ספק בתר איזה חלק הולכים)], לר"ש קריבין לעצמן

כהנת: (1) אין מנחתה כליל [מנחת כהן, גמ' חולין - אהרן ובניו], (2) מתחללת, (3) מטמאה למתים [בני אהרן], (4) אינה אוכלת קדשי קדשים [כל זכר]

כהן אינו מתחלל [ולא יחלל זרעו]

אשה: (1) מצורעת אינה פורעת ופורמת [איש], (2) אינה מדרת בנה בנזיר, (3) ואינה מגלח אנזירות אביה [הללמ"ס], (4) אינה מקבלת קדושי בתה [נתתי], (5) אינה מוכרת בתה [כי ימכור איש], (6) אינה נסקלת ערומה [ורגמו אותו], (7) אינה נתלית [ותלית אותו], גמ' סנהדרין - וכי יהיה באיש], (8) אינה נמכרת בגניבתה [בגניבתו]

רש"י כב. - כג.

לר' ינאי לא שימש ת"ח אסור לאכול פיתו ויינו דאינו מקפיד על דברי חכמים

משמעות רש"י - כהנת בתולה מנחתה כליל

שיירי מנחת נדבה של אשת כהן נשרפת אבית הדרשן - משום חלקו דמה שקנתה אשה קנה בעלה

פ"ד ארוסה

גמ' כד. - כו.

- לא שותות: (1) ארוסה [משנה, ר' יונתן - תחת אישה, ר' יאשי' - תחת אישך, בשלא בעל עדיין - מבעלדי אישך],
(2) שומרת יבם (אפי' בא עליה בזנות דהוי כאשתו לרב) [משנה - תחת אישה, ר' יונתן - תחת אישך] (ור' יאשי' חולק [איש איש]),
(3) אינה ראויה לקיימה [ספרי - תשטה אשתו], (4) אומרת או עדים שטמאה,
(5) איני שותה/משקה, (6) בא עליה בדרך, (7) מת [רש"י - והביא],
(8) לר"מ מעוברת ומינקת חבירו [אסורה עולמית] (וחכמים חולקים [ראויה לאחר זמן]),
(9) אינה ראויה לילד למי שלא קיים פו"ר (ור"א חולק [אפשר באחרת] - לר"ש ב"א - חוץ מאילונית [ונזרעה זרע - בדרכה להזריע])

קינני מהני לארוסה ושומרת יבם [ואמרת] לאוסרה, שלא ליטול כתובה, להשקותה כשהיא נשואה עוברת על דת יהודית - צריכה התראה להפסיד כתובתה, ספק אם מותר לקיימה אם רוצה יכול למחול על קינויו לפני סתירה, הורים יכולים למחול סורר ומורה, לזעירא ב"ד מוחלין לזקן ממרא (וחכמי הדרום חולקין [שלא ירבו מח']),
בעלה אמר איני משקה, בא עליה בדרך - יש לה כתובה,
מת - לב"ש יש כתובה, לב"ה אין [מח' אי שטר העומד לגבות כגבוי או לא (רש"י - על מי להביא ראיה)]
ונזרעה זרע - לר"ע נפקדת; לר' ישמעאל יולד בריוח, זכרים, ארוכים, לבנים

רש"י כג: - כו.

לרש"י - אפי' למ"ד שומרת יבם שזינתה מותרת - איבדה כתובתה בקינוי דאינו רוצה זונה אלמנה לכה"ג יש כתובה אבל לא סוטה - דסתירתה גרמה
לרש"י - מעוברת שותה
לרש"י - סריס אדם אסור לקיימה [פצוע דכא]

גמ' כו: - כז:

קינה לה מעריות, גוי - שותה,
ולא מקטן [איש], מבהמה [איש, אין זנות [אתנן כלב מותר]]
קינה ל"שלא כדרכה" לרבא שותה, לרב ששת לא,
"דרך אברים" - לא, נשיקת אבר - תלוי במח' אי הוי העראה
שמואל - עדיף לישא דומה מבת דומה [מפסולה]
ר' יוחנן, להל' - עדיף בת דומה [רוב בעילות אחר הבעל]
חוץ מפרוצה ביותר למ"ד מתעברת קודם לווסתה [בעל לא שומרה] וספק למ"ד סמוך לטבילתה
ב"ד מקנין לאשת חרש, שוטה, חבוש, במדה"י [איש איש] לפסול מכתובה; ולר' יוסי אף להשקותה כשחזר הבעל (ורבנן חולקים [וקינא והביא])
אינה שותה (המשך: 10) הוא/היא סומא [מעניני אישה], (11) חגירת [והעמיד],
(12) גידמ/ת [על כפיה], (13) אילמ/ת [ואמרה]
[והקיש אשה תחת אישה]

פ"ה כשם שהמים

גמ' כז: - כט.

מים בודקין את הבעול [ר"ע - ובאו נבאו, לרבי - לצבות בטן ולנפיל ירך]
אסורה לבעל, לבעול, בתרומה, לכהן [והיא נטמאה, אם נטמאה, ונטמאה,
בועל לר"ע - נטמאה, כהן לר' ישמעאל (ורבי) - ק"ו מגרשה בת כהן שמוותר בתרומה]
ספק מגע שרץ בדבר שיש דעת לישאל ברה"י טמא [ק"ו מסוטה שאין שוגג כמזיד - וספק כודאי [והיא
נטמאה והיא לא נטמאה - ואסורה]
ברה"ר (גמ' נזיר - ג' אנשים) טהור [אינו דומיא דסוטה]
שאינ דעת (במטמא או נטמא (רש"י - או בעוסק בה)) לישאל טהור [אינו כסוטה, רב גידל אמר רב -
והבשר אשר יגע בכל טמא (ודאי) משא"כ אדם - כל טהור (ודאי) יאכל]

גמ' כט. - לא.

ר' יוחנן בן זכאי (ור"מ, ר' יוסי, ר' יהושע, ר' אלעזר, ר"א) - תרומה (ולא חולין) נטמא שלישי [צד
השוה מטבול יום שמוותר בחולין פוסל בתרומה, כ"ש שני שפסול בחולין - ומכלי חרס שאין
במינו אב הטומ' ופוסל תרומה]
דור אחר - אינו נטמא [מה לצד השוה שיש בהן צד חמור]
ר"ע - אף חולין נטמא שלישי [כל אשר בתוכו (שני) יטמא (לאחרים)]
ר' יוסי - שלישי בקודש [והבשר אשר יגע בכל, טמא (שני) לא יאכל]
רביעי בקודש [ר' יוסי - ק"ו ממחוסר כיפורים שמוותר בתרומה, כ"ש שלישי שיעשה רביעי; לאבא
שאוול ור"מ - ק"ו מאוכל שנגע טבול יום]
טבול יום לקודש - אבא שאול - כראשון [רש"י - מעלה עשו בקודש כשנגע טבול בקודש]
(רש"י - אבל בנגע בתרומה - כשני)
ר"מ - כשני [רש"י - ק"ו ממחוסר כיפורים], חכמים - רק פוסל
לר' יהושע - האוכל חולין אטהרת תרומה שלישי - גופו נעשה שני לקודש אבל לא לתרומה
נטמאת עיסה במזיד - ר"א - מפריש חלה מטהורה על הטמאה, ומוקף ע"י פחות מכביצה (משנה) /
כביצה (ברייטא) באמצע, וחכמים אוסרין
[מח' אי אין שני עושה חולין לשלישי או כן, אי טבול לחלה כחלה ויש שלישי, אם מותר לגרום
טומ' לחולין שבא"י (רש"י - כדי לתקן חלה) או לא [רש"י - תקנת תרומה, רש"י גיטין - מפני פרושים
האוכלים בטהרה]

ומדותם... אלפים - ר"ע - תחום שבת, ר"א בריה"ג - מגרש ושדות וזכרים
שירת הים - לאמר: ר"ע - כהלל - ענו "אשירה לה",
ר"א בריה"ג - כקטן מקריא הלל - עונין הכל,
ר' נחמי' - כשמע - משה פתח ואמרו כולהו ביחד
{ תינוקות ועוברים אמרו שירה; ר' יהושע בן הורקנוס - איוב עבד מאהבה [עד אגוע לא אסיר תומתי,
ירא אלקים כאברהם], ריב"ז - מיראה; מאהבה זכותו לאלפים דור }

רש"י כט: - ל:

רש"י לגי' הספרים - צמיד פתיל מציל על חולין שבתוכו ולא על תרומה, ורש"י חולק - אף אתרומה ורק לא
אחטאת

המתפס חולין לטהרת הקודש בטלה דעתו והם חולין סתם
לת"ק דר' אלעזר - רביעי בקדש רק כשהראשון של קודש
מקיף החלה אצל העיסה, ומסלקת עם קריאת השם
למשנה מטמאין פחות מכביצה - כמה דאפשר ממעט בטומ', שמא יגע בו החלה אחר קריאת שם

פ"ו מי שקינא

גמ' לא. - לב.

קינוי ושמע עוף פורח (לרש"י - עדות עבד ושפחה שנסתרה)

לר"א - יוציא ויתן כתובה (לרש"י - אם אינו משיקה)

לר' יהושע - עד שמוזרות (נשים טוות) בלבנה מדברות על פריצותה

אפי' עבד ושפחה נאמנות שנטמאת אחר קינוי וסתירה

חמותה ובת חמותה, צרתה, אשת אחי בעלה, בת בעלה נאמנות שלא תשתה אבל לא לכתובתה

ע"א שנטמאת וע"א מכחישו -

עולא ור' יצחק - אינה שותה [האמינה תורה לע"א = שנים]

ר' חייא - בזאח"ז (רש"י - אחר כדי דיבור) אינה שותה, בב"א שותה [רש"י - בטלו דבריו מיד דלא נתקיימה

עדותו בב"ד]

משנתנו, ר' נחמי' - ל"ק - הלך אחר רוב דעות - ופסולין וכשרין שוין

לל"ב - אשה א' שנטמאת וב' נשים שלא - שותה (רש"י - אפי' בזאח"ז אף לר' חייא, אבל ב' נשים

כנגד ע"א כשר - דינם כחד וחד)

פ"ז אלו נאמרין

גמ' לב. - לז:

בכל לשון:

- (1) פ' סוטה [ספרי - ואמר אל האשה, ג' שלנו - ואמר הכהן] - מוסר והל' בדיקת מים וכו'
- (2) וידוי מעשר [אמירה אמירה מסוטה] בקול נמוך [רש"י - לא כ' ענייה]
- (3) קרי"ש [שמע] ורבי חולק [והיו - בהוייתן] לרבי (ור' יוסי) צריך להשמיע לאזנו [שמע]; ואסור למפרע [והיו, הדברים]
- (4) תפלה [רחמי] בציבור אבל לא ביחיד [צריך סיוע מלאכים שאין מכירים ארמית] בלחש [לא לבייש המתוודים]
- (5) ברהמ"ז [רש"י - א"צ פסוק]
- (6) שבעות (רש"י - לחייב קרבן) [ושמעה קול אלה]
- (7) ספק בכל התורה (רש"י - קריה"ת)

בלשה"ק:

- (1) ביכורים [ג"ש ענייה ואמירה מהר גריזים] בקול רם [להודיע צעור]
 - (2) חליצה [ג"ש מהר גריזים, ואמרה ככה]
 - (3) הר גריזים [קול קול ממ"ת [יעננו בקול], לר"י - ג"ש עניה ואמירה מחליצה]
 - (4) ברכת כהנים [ג"ש ברכה ברכה מהר גריזים, ר"י - "כה"]
 - (5) ח' ברכות כה"ג ביו"כ
 - (6) הקהל
 - (7) פ' עגלה ערופה [ג"ש וענו ואמרו להר גריזים]
 - (8) פ' משוח מלחמה [ג"ש דיבור דיבור למ"ת]
- { העברת הירדן; מרגלים (רש"י אשכול 960 סאה כובד); נענש עוזא ודוד ואנשי בית שמש; הר גריזים ואבנים (ערבות מואב, בירדן, מירדן למזבח בהר עיבל לגלגל); אבני אפוד; יהוסף }
- כנענים שבח"ל - לר"י - לא תחיה כל נשמה, לר"ש - מקבלין בתשובה [למען לא ילמדו עוד, ושבת שבי (מלחמת רשות בחו"ל) - לרבות כנענים בחו"ל]
- אפוד - מח' אי כסדר תולדותם (חוץ מיהודה בראש), כסדר ריש שמות (יהוסף/בנימין מלא), כסדר הר גריזים (איתותב בבבלי)
- לויים למטה בין הר גריזים ועיבל סביב הכהנים - ר"א בן יעקב - רק זקנים, ר' יאשי' - הראויים לשרת, רבי - כ"י גם למטה [על = בסמוך]
- מ"ח בריתות - ברוך, וארור - בכלל (אשר יקים את דברי התורה), ובפרט x ללמוד וללמד לשמור ולעשות x בסיני, בערבות מואב, בהר גריזים/לר"ש באוה"מ x תרי"ג x לר"ש - 603550 לערבות על חובותם x (לרבי לר"ש) 603550 ערבות על הערבות של כ"א

גמ' לח. - מ.

ברכת כהנים:

- במקדש: ברכה אחת [אין אמן להפסיק],
- שם ככתבו [ושמו את שמי - ג"ש ללשום את שמו, בכל מקום אשר אבוא אליך וברכתיך - שם - אזכיר את שמי],
- ידיהן על גבי ראשיהן [רש"י - שכינה למעלה מקשרי אצבעותיהם] חוץ מכה"ג [ציץ], לר"י אף כה"ג [וישא אהרן את ידיו],
- בעמידה [ג"ש להר גריזים, לשרתו ולברך בשמו],
- בנשיאות כפים [ג"ש לוישא אהרן - והוקש הוא ובניו כל הימים],
- פנים כנגד פנים [אמור להם] ובאניסי אפי' בשדות (מאחוריהם), ובלא אניסי - אפי' מחיצה וצדדין בכלל,
- בקול רם [אמור להם],
- אביי (להל') - קורא לשנים "כהנים" ולא לא' [להם],
- רב חסדא (לא להל') - דוקא כהן קורא [אמור להם - אמירה משלהם],

אם אינו עולה לדוכן עובר בכה תברכו, אמור להם, ושמור,
אם אינו עולה אף בחגים חוששין לבן גרושה
רק בעולה בעבודה (רש"י - קודם שיסיים ש"ץ) [וירד מעשות החטאת] - דעק פורתא וש"ץ כהן נד פורתא
רק בנוטל ידיו [שאו ידיכם קדש וברכו] (רש"י בשם רבו - שחרית, לרש"י - לפני עלותו לדוכן)
כולם כהנים - משאירין י' לענות אמן, אם אין - כולם עולין ומברכין לשבשדות
בלי סנדליהן [כבוד הציבור, שמא נפסקה רצועה וקושרה ויאמרו דהוא בן גרושה]
{ טוב עין - צרי עין }

משנפתח ס"ת אסור לספר אפי' בדבר הלכה [ובפתחו עמדו כל העם, ואזני כל העם אל ספר התורה]
הפטרה אחר גלילה [רש"י - שלא יהא הגולל טרוד מלשמוע]
הפשטת תיבה (רש"י - מבגדים נאים) שלא בציבור [כבוד (טירחא) דציבור]
פתח א' - ציבור יוצא אחר ס"ת, ב' פתחים - משינטל ס"ת
פסוקים בשעת ברכת כהנים - מח' אי בין הברכות או בהזכרת השם, מח' אי פסוק לברכה או ג' לכל
ברכה
ר' חייא בר אבא, ר' אבהו - לא בגבולין, ר' חנינא בר פפא - במקדש א"צ [כל עבד מאזין], ר' אחא
בר חנינא - אומרן בכ"מ [להסביר פנים]
{ עניות דר' אבהו ; מודים דרבנן ; אימת ציבור }

גמ' מ : - מב.

קריה"ת ביו"כ - רבנן - בעזרת נשים, ר"א בן יעקב - בהר הבית
מדלגין בתורה בענין א' ובנביא א' בב' ענינים - לפני שגמר המתורגמן
ג' גברי בג' ס"ת אין חשש פגם, חד גברא בב' ס"ת יש חשש
הקהל - עד שמע, והיה אם שמוע, עשר תעשר, כי תכלה לעשר, פ' המלך, ברכות וקללות, (רש"י - פ'
המלך בסוף)
מקבל ס"ת מעומד וקורא יושב בעזרת נשים - ואם עומד ה"ז משובח [כבודו מחול במצוה]
{ חנופה, ד' כיתות אין מקבלות פני השכינה }

רש"י מא. - מא:

הקהל במוצאי"ט ראשון - לרש"י - דתיקון בימה אינו דוחה יו"ט
מלך מדלג בתורה בכדי שיפסיק מתורגמן - דאין לו מתורגמן
אגריפס לא ראוי למלך אע"פ שאמו מישראל - לרש"י - זילא מילתא

פ"ח משוח מלחמה

גמ' מב. - מד :

כהן משוח מלחמה [ג"ש דיבור משוטרים - ממונה, ויש ממונה על גביו] מדבר בארצם - מי שיחזור, במלחמה - אל ירך

{גלית, ערפה; השם וכל כינויו מונחין בארון; פנחס מיוסף ויתרו}

חוזרים :

(1) בונה בית: אפי' בית הבקר, אוצר [אשר בנה] ור"א בן יעקב חולק [בית]
ולא בית שער, אכסדרה, מרפסת [בית - ראוי לדירה]

וכן לוקח, יורש, מתנה [מי האיש] ולא גוזל [חנכו (אפי' שב ושילם)],
ר"י - ולא חוזר ובונה בית כמקודם בלי הוספה, ר"א - ולא בית שאינו קיימא

(2) נטע כרם: ה' אילני מאכל [כרם] אפי' מינים שונים [אשר נטע], לר"א בן יעקב דוקא כרם
וכן מבריק ומרכיב בהיתר (ילדה לשם מאכל לילדה שננטע לסייג וקורות (שפטור מערלה) [לא
בטלה דיכול לימלך לשם פירי], אילן לירק [כרשב"ג בשם ר"י בן גמדה דמותר]), קונה, יורש,
מתנה [ומי האיש]
אבל לא: מרכיב באיסור [ולא חילל], מרכיב לשל חבירו [כרמו - ולא של שותפים], לר"א בן יעקב
מבריק ומרכיב אפי' בהיתר [נטע]

(3) ארס אשה: אפי' אלמנה, שומרת יבם (אפי' לכמה אחין) [אשר ארס]
אבל לא מחזיר גרושתו [חדשה - לן] ולא קידש באיסור [ולא לקחה]

(4) ירא ורך הלבב - ר"ע - מקשרי המלחמה, ר' יוסי - אף מעבירה שבידו - לריה"ג אפי' מדברי סופרים
החוזרים מספקים מים ומזון ומתקנים הדרכים [עליו - מיעוט] חוץ משנה ראשונה של חינוך בית,
נשואה, יבמה, שנה ד' של כרם [נקי יהיה וכו' - לא יצא בצבא, ולא יעבור עליו לכל דבר]
כהן מדבר ומשמיע "שמע ישראל", כהן מדבר ושוטרים משמיעים "בנה, נטע, ארס", שוטרים מדברים
ומשמיעים "רך הלבב"

ר"א בן יעקב - ילדה פחותה מטפח חייב בערלה דרבנן לעולם [מיחזי כבן שנה] (חוץ מכרם שלם
[קול]),

אין בו כלאי זרעים [רש"י - כמ"ד דמדא' רק קנבוס ולוף, וכה"ג לא גזרו] (חוץ מכרם גדול [רש"י -
חשיבה - גזרו])

מת תופס ד"א ללועג לרש, לטומאה [רש"י - שמא יפשוט ידו ויאחיל]
חוגרת אסורה לאחין [מחזי כאחותם] - דלא כהל' [קול]
לקט וכו' שעשאן גורן בשדה חייב במעשר מדרבנן אבל לא בעיר [קול]

העומד בחצר הקבר (גומא בצד מערת קבורה) שיש בה ד"א או ד"ט כשפתחה מן הצד (מדריגות) לב"ה
(רש"י - דא"צ לטפס ולהאחיל על חלל הפתח) טהור
[רש"י - מקום לעצמה ומחיצותיה ניכרות ולא בטלה לגבי מערה - לא גזרו]

שרי צבאות להזקיף הנופל, שלא ינוסו

במלחמת חובה (יהושע לכבוש) אפי' חתן מחופתו יוצא

העוסק במלחמת דוד לרווחה אינו פטור מן המצוה
במלחמה למעוטי גוים שלא יבואו עליהם - לר"י פטור מן המצוה, ורבנן חולקין

רש"י מד:

סח בין תפילין ש"י לש"ר עבירה - רש"י - אם לא חזר ובירך (לרש"י על מצות תפילין)

פ"ט עגלה ערופה

גמ' מד: - מז.

מדירה ע"י ג' (ת"ק, ר"ש) / ה' (ר"י) מב"ד הגדול שבירושלים ולא ע"י שליח [ויצאן], אפי' בעליל [ומדרן]

לר"א בן יעקב - כל הסנהדרין ומלך וכה"ג [שופטין]

אין עגלה ערופה: (1) בטמון [באדמה], (2) תלוי [נופל], (3) צף [בשדה]

וספק בב' חללים זה ע"ג זה אי מין במינו הוי צף, טמון

(4) מפרפר [חלל], לר' אלעזר עורפין טמון, תלוי, צף, מפרפר

(5) חנוק [חלל], (6) סמוך לגבול, לעיר שרובה עכו"ם [כי ימצא - פרט למצוי],

(7) לירושלים [לרשתה - ואין נתחלקה לשבטים]

אין שכחה: (1) טמון לר"י [קצירך ושכחת - כקציר בגלוי] (וחכמים חולקים [בשדה]),

(2) זה תחת זה לר"ש בן יהודה בשם ר"ש (ות"ק חולק) [מח' במין במינו, בר"י ורבנן],

(3) עף לשדה חבירו [בשדך], (4) החזיק בו [בעי שכוח מעיקרו],

(5) על גבי דבר אחר או זו על זו - ספק

שכח לקצור קמה הוי שכחה [בשדה, בשדך ושכחת]

נמצא סמוך לעיר שאין ב"ד מודדין לעיר שיש ב"ד הקרובה [זקני העיר]

לר"א נמצא מכוון בין ב' עיירות מביאין ב' עגלות [אפשר לצמצם - קרובה ואפי' קרובות]

מת מצוה קונה מקומו - ר"א - מוליכין הראש להגוף, ר"ע - גוף לראש

מודדין - ר"א - מטיבורו [עיקר חיותו], ר"ע - מחוטמו [עיקר חיותו], ר"א בן יעקב - מצוארו [מקום שנעשה חלל]

זקני העיר מביאין עגלה בת שנה שלא משכה בעול טפח (כמלא רוחב עול) (אבל עליית משא לבד כשר) או שאר עבודות [אשר לא עובד בה]

בעל מום כשר [אין בה] (בפרה) מום

ומורדין לנחל קשה/ישן (לכתחלה) ועורפין מאחוריה [עריפה עריפה מחטאת עוף] ורוחצין ידיים במים שם [הערופה] ואומרים "ידינו וכו'" וכהנים אומרים "כפר וכו' עמך ישראל"

קדשים שנעבד בהן עבודה אפי' של איסור אפי' כשהן קדשים כשרים להקרבה [בה] (דוקא עגלה)

פרה, עגלה נפסלות בעול אפי' שלא בשעת עבודה (באקראי) ובשאר עבודות דוקא בשעת עבודה (לצורך)

רב יהודה אמר רב כתנא דפרה נפסלת בהנחת (עליית) משא לבד [אשר לא עלה עליה], ויש תנא דוקא במשכה [עול עול מעגלה]

מקום עריפה אסור בעבודה בגוף הקרקע [ולא יזרע]

לר' יאשיה - אף לשעבר [אשר לא יעבד] ור' יונתן חולק [לא יעבד]

ר"מ - כופין ללות חבירו בדרך [שכרו אין שיעור]

רב לתלמיד - עד עיבורה של עיר (רש"י - בית החיצון), חבר - עד תחום שבת,

תלמיד לרב שאינו מובהק - עד פרסה, רבו מובהק - ג' פרסאות

{ לזו; לזויה; אלישע גירה דובים, דחף גיחזי; יהושע בן פרחיה דחף ישו }

גמ' מז. - מט:

נמצא הורג לפני עריפה - משנתינו - עגלה חולין, רש"י - ברייתא (תדב"ר ישמעאל) בכריתות - נאסרת משירדה לנחל איתן

אחר עריפה - תקבר במקומה [כיפרה ספיקה] וההורג חייב [כי אם בדם שופכה]

ע"א מכיר מי הכה - אין עורפין [לא נודע]

ע"א בהכחשה, אשה בהכחשה אם נודע הרוצח - בזאח"ז אין עורפין [הרי כאן שנים],

בב"א עורפין (ע"י לא:)

ר"ע - סנהדרין ראו ולא מכירין אותו - אין עורפין [ועינינו לא ראו]
 משרבו רוצחין בטלה עריפה [רש"י - דמכירין בהרגיל להרוג]
 ריב"ז הפסיק מים המרים משרבו מנאפים [מנוקה מעון - אפי' בנים ובנותיו אפי' פנויה]
 { משרבו וכו' }
 ר' יוחנן כה"ג ביטל וידוי מעשר [תקנו מע"ר לכהנים ושוב אינו מתודה אשאר הואיל ופתח בו הכתוב
 תחלה], תיקן לעשר דמאי (ונותן תרומת מעשר לכהן [רש"י - במיתה ולכן לא יעכב אצלו למכור],
 ותיקן טבעות בקרקע לשחיטה [שלא יביא למום, טריפות]
 שמיר - ר"י ורבי - לאבני מקדש, ר' נחמי' - לפיתוחי חותם
 איסור עטרות חתנים - רב - רק על אבן מלח, שמואל - אף על הדס ווורד, לוי - אף על קנים
 איסור עטרות כלות - עיר של זהב, אבל כיפה של צמר לבן מותר
 איסור חופת חתנים - כיפת טלית שני מוזהבות אבל בכיפת מעגלי עץ יכול לתלות זהב
 התיירו יוונית ולספר קומי לקרובים למלכות
 { משבטלה סנהדרין בטל השיר; משחרב ביהמ"ק וכו'; חסיד ועניו: הלל ושמואל הקטן ור"י בן בבא;
 דב"ת בין ת"ח, תורה בעוני; משמ"ת... בטל וכו'; בעקבות משיחא }

הדרך עלך מסכת סוטה